Viðhorf fólks á Íslandi til forvarnaraðgerða af hálfu stjórnvalda sem ætlað væri að sporna gegn yfirþyngd og offitu hjá börnum og unglingum

Könnunina framkvæmdi Gallup fyrir Krabbameinsfélagið 3.-24. júní 2024. Niðurstöðurnar byggja á svörum 1000 Íslendinga, 18 ára og eldri sem voru handahófsvaldir úr Viðhorfahópi Gallup og Þjóðskrá Íslands og endurspegla samsetningu þjóðarinnar með tilliti til kyns, aldurs, landsvæðis og menntunar.

Könnunin er hluti af samstarfsverkefni Norrænu krabbameinsfélaganna.

(Ath. þegar talað er um óhollan mat: *Óhollur matur og drykkjarvörur innihalda gjarnan mikið af fitu, sykri og/eða salti. Þetta er t.d. sælgæti, flögur, súkkulaði, kex og kökur, gosdrykkir, orkudrykkir og ávaxtasafar).

Skattar og álögur

Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi fullyrðingum?

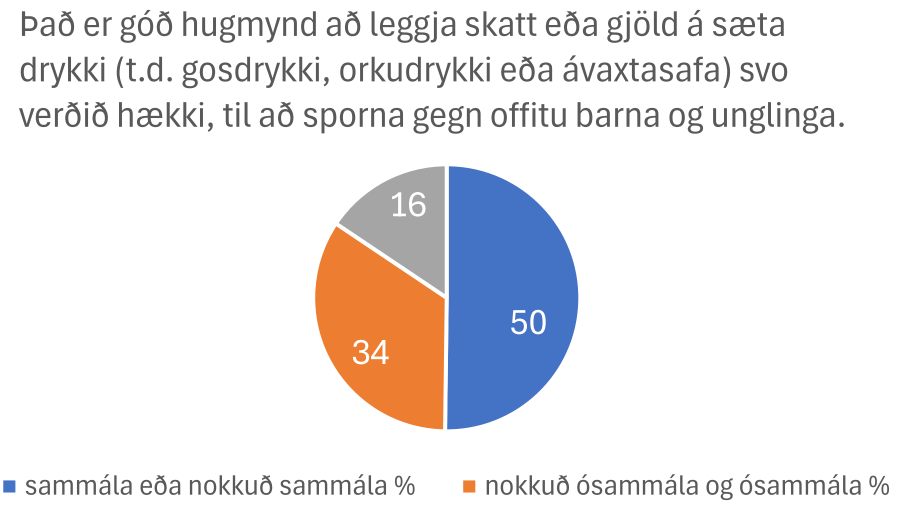

Það er góð hugmynd að leggja skatt eða gjöld á óholla matvöru (t.d. flögur og sælgæti sem inniheldur gjarnan mikið af sykri, fitu eða salti) svo verðið hækki, til að sporna gegn offitu barna og unglinga.

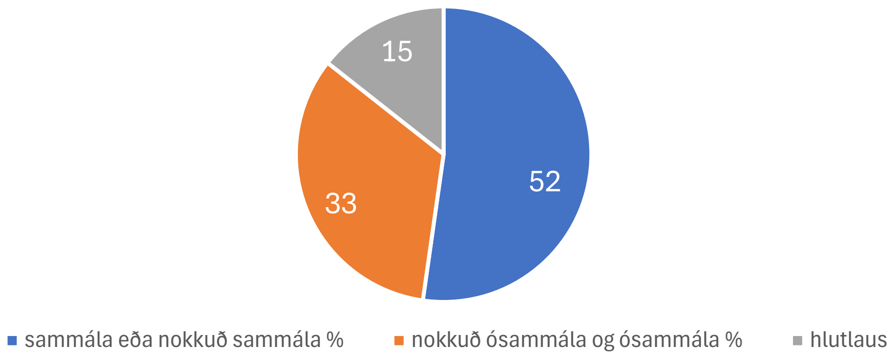

Það er góð hugmynd að lækka virðisaukaskatt á hollum matvörum (t.d. grænmeti eða ávöxtum) svo verðið lækki, til að sporna gegn offitu barna og unglinga.

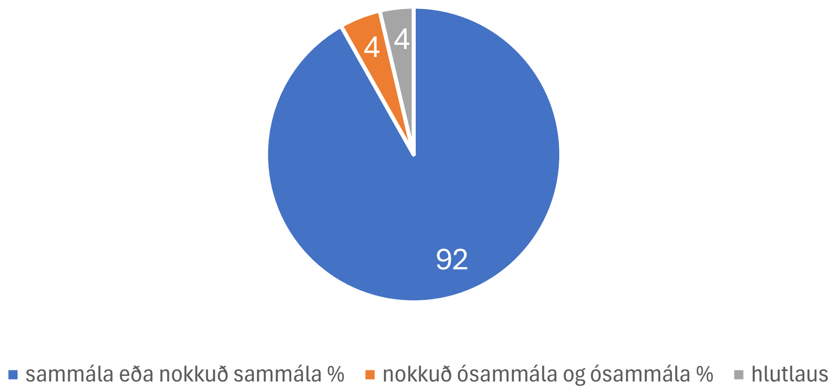

Markaðssetning

Eftirfarandi spurningar snúa að markaðssetningu sem beinist að <u>börnum og unglingum yngri en 18 ára</u>.

Markaðssetning getur bæði falist í beinum og óbeinum auglýsingum, t.d. á mat- og drykkjarvörum.

Markaðssetning getur verið á stafrænu formi (t.d. á samfélagsmiðlum, vefsíðum, í öppum),

í útvarpi, sjónvarpi, kvikmyndahúsum og í prentuðu efni (t.d. dagblöð, tímarit, umbúðir).

Markaðssetning á sér líka stað í verslunum, á skyndibitastöðum eða á strætóskýlum, t.d. með leikjum eða þannig að frægir einstaklingar eða áhrifavaldar koma vörum á framfæri.

Hversu sammála eða ósammála ertu því að setja ætti eftirfarandi lög til að sporna gegn ofþyngd og offitu íslenskra barna og unglinga yngri en 18 ára?

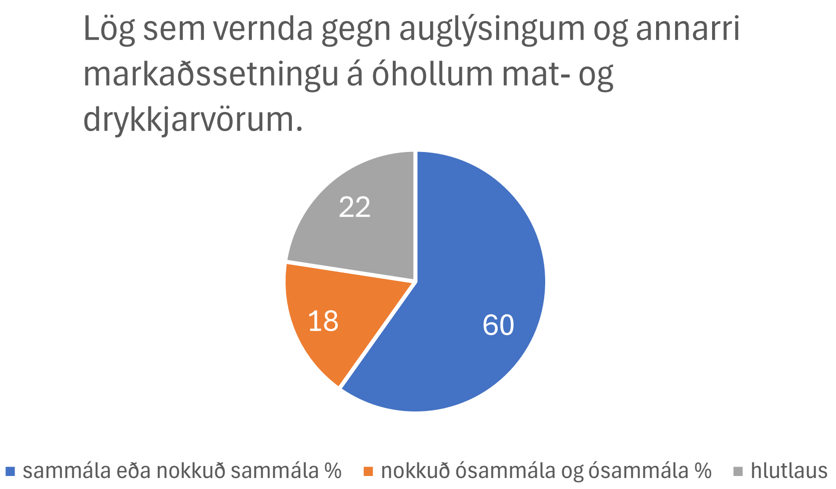

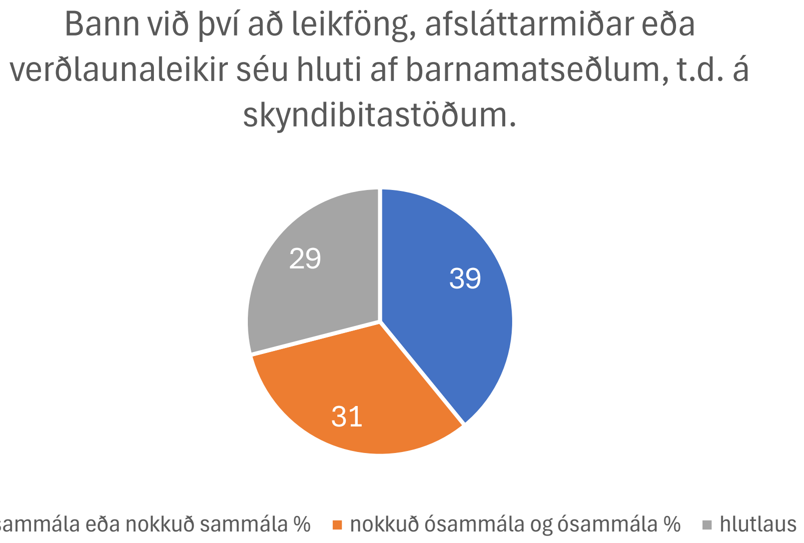

Bann við markaðssetningu á óhollum mat- og drykkjarvörum á stafrænum miðlum (t.d. samfélagsmiðlar, vefsíður og leikir á netinu).

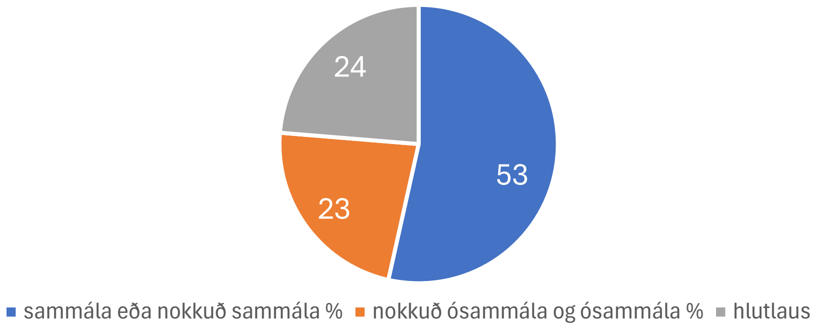

Bann við auglýsingum á óhollum mat- og drykkjarvörum utandyra (t.d. á strætóskýlum og auglýsingaskiltum).

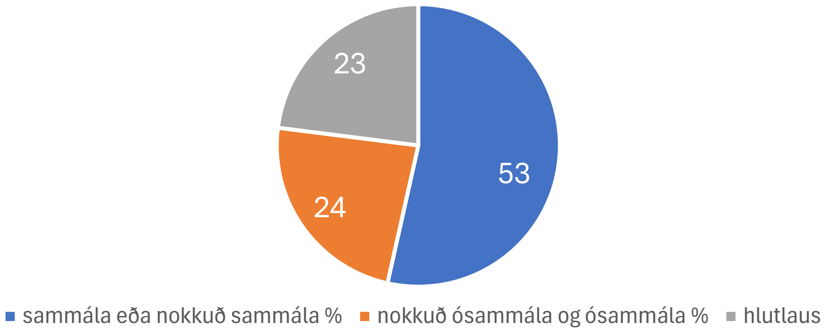

Bann við því að myndir af teiknimyndafígúrum eða frægum manneskjum (t.d. íþróttastjörnum, áhrifavöldum, leikurum o.s.frv.) séu á umbúðum óhollra mat- eða drykkjarvara.

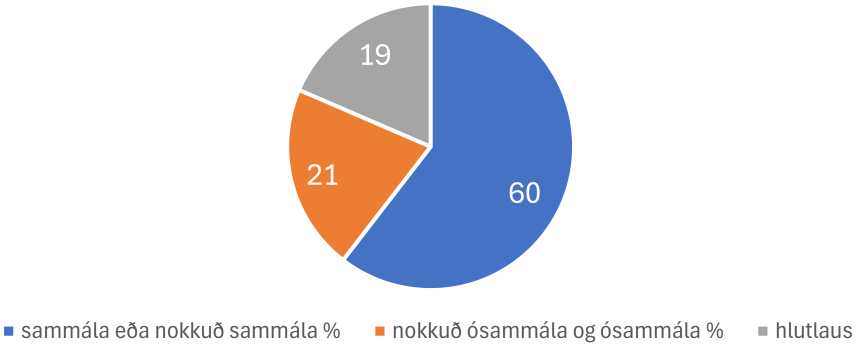

Merkingar

Hversu sammála eða ósammála ertu því að setja ætti eftirfarandi lög til að sporna gegn ofþyngd og offitu íslenskra barna og unglinga yngri en 18 ára?

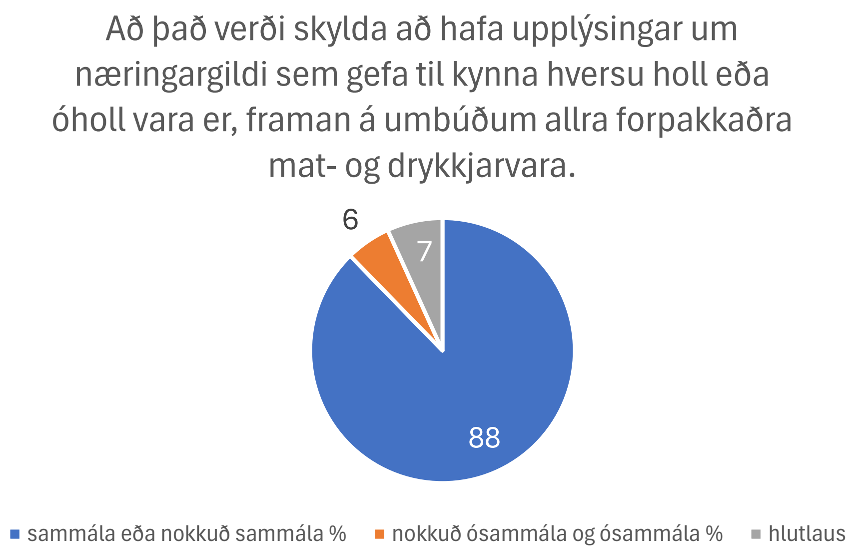

Skólastarf

Hversu sammála eða ósammála ertu því að setja ætti eftirfarandi lög til að sporna gegn ofþyngd og offitu íslenskra barna og unglinga yngri en 18 ára?

Að börnum yngri en 18 ára bjóðist hollur og ókeypis matur á öllum skólastigum.

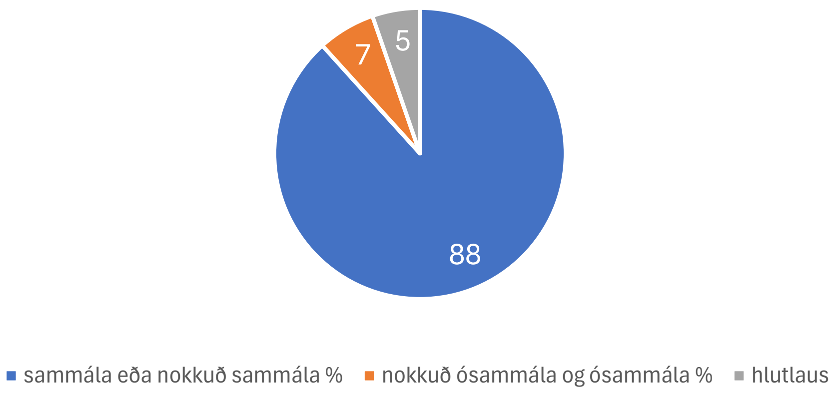

Að 45 mínútna hreyfing (t.d. leikir, íþróttir eða gönguferðir) sé fastur liður í hverjum skóladegi.

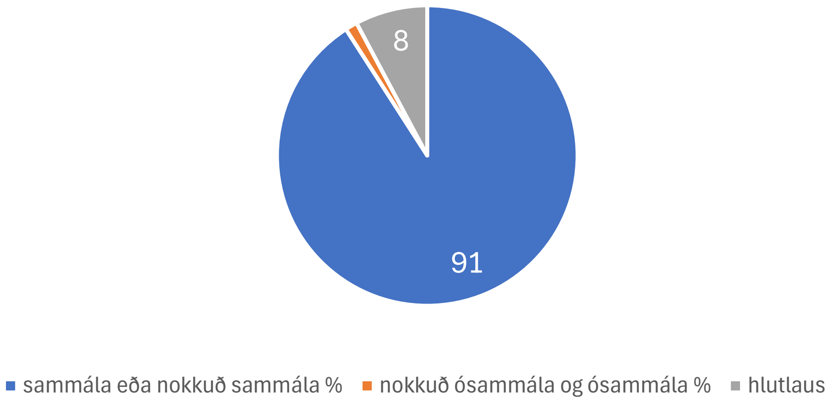

Að börnum yngri en 18 ára standi til boða ókeypis grænmeti og ávextir alla daga á öllum skólastigum.

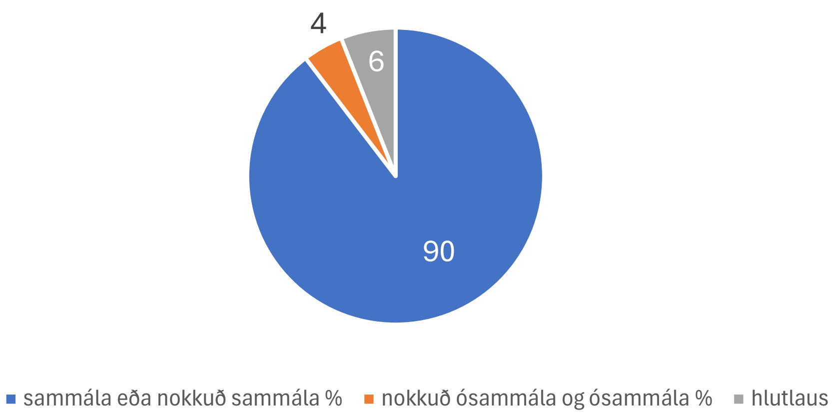

Að fræðsla um heilsusamlegar matarvenjur og hreyfingu sé hluti af grunnskólanámi.

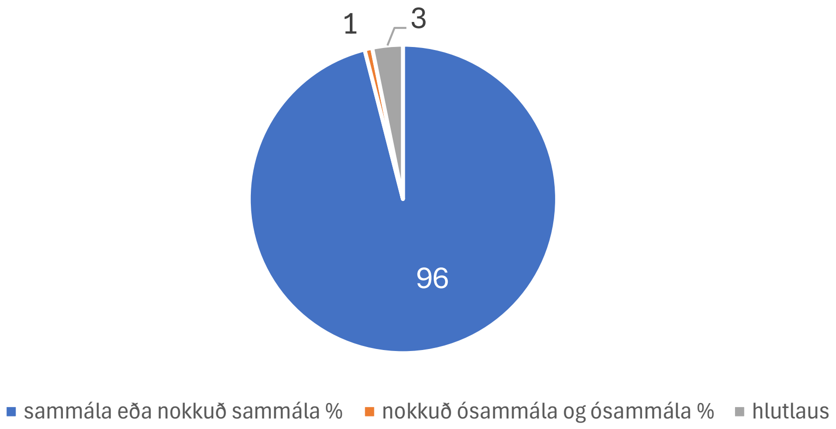

Ýmislegt

Hversu sammála eða ósammála ertu því að setja ætti eftirfarandi lög til að sporna gegn ofþyngd og offitu íslenskra barna og unglinga yngri en 18 ára?

Hömlur á því hvar óhollar mat- og drykkjarvörur mega vera staðsettar í matvörubúðum.

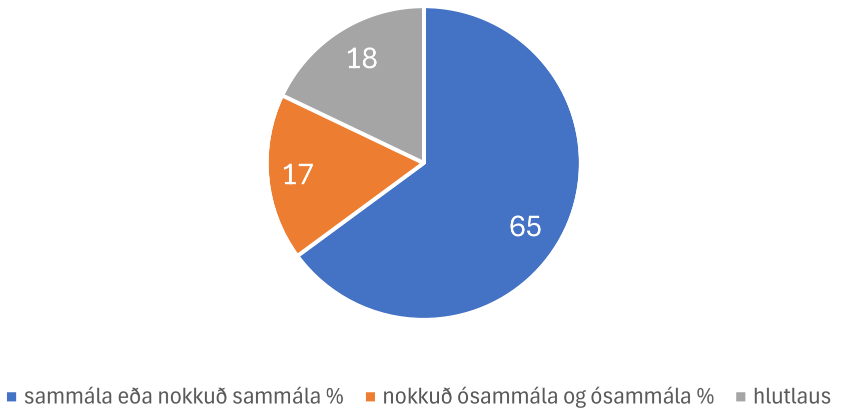

Bann við pakkatilboðum og öðrum tilboðum á óhollum mat- og drykkjarvörum í verslunum (t.d. tveir fyrir einn tilboð).

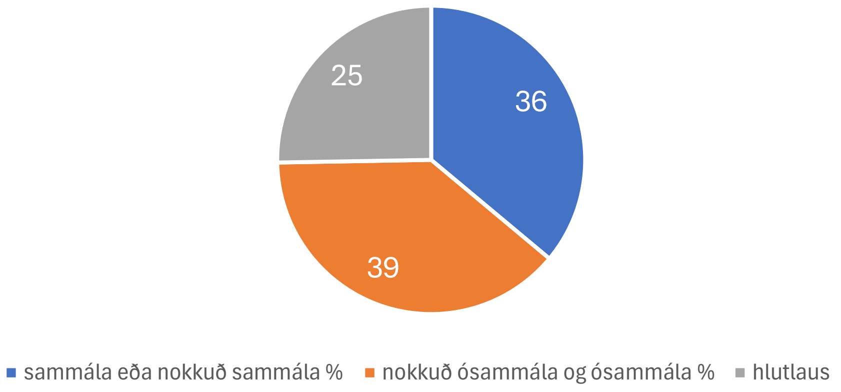

Bann við óhollum mat- og drykkjarvörum í opinberum stofnunum (t.d. í sjálfsölum í skólum, sundstöðum og íþróttahúsum).

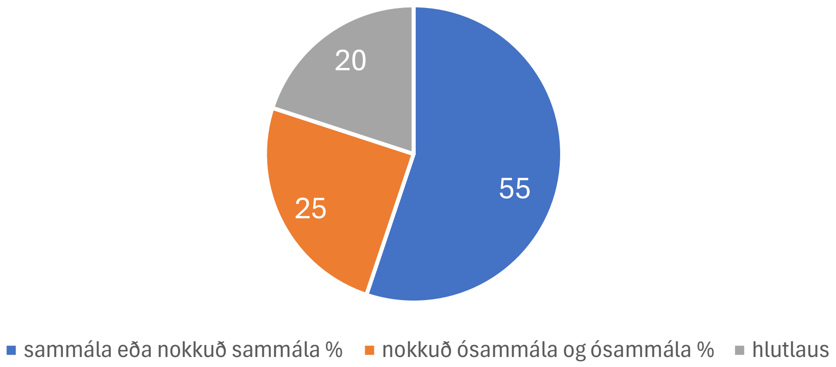

Að bæjarfélög séu skipulögð og vegir hannaðir þannig að auðveldara sé að ganga og hjóla (t.d. með fleiri göngu- og hjólastígum).

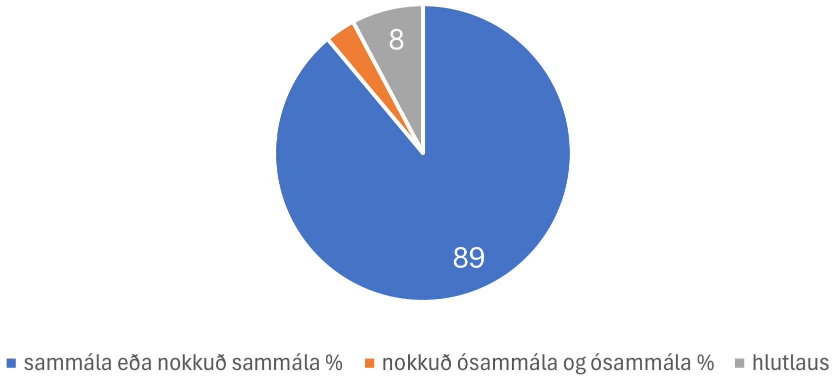

Að umhverfi (t.d. leikvellir, byggingar, skólar) sé bætt til að auka möguleika barna til að hreyfa sig og leika sér.

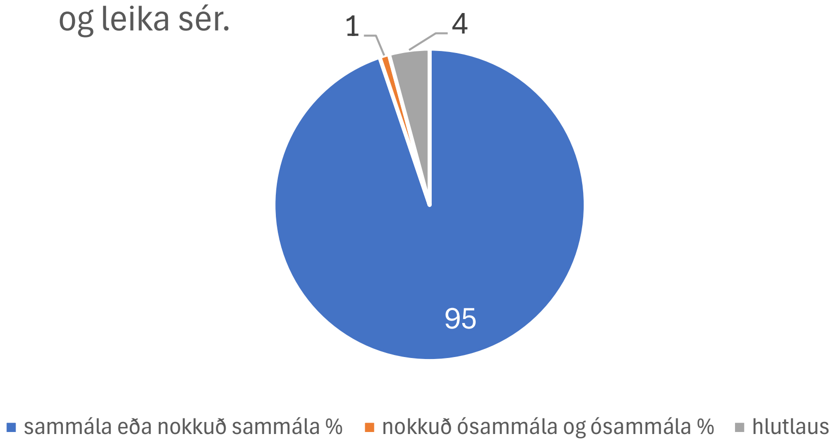

Að barnafjölskyldur geti fengið styrki til að taka þátt í skipulögðu íþróttastarfi.

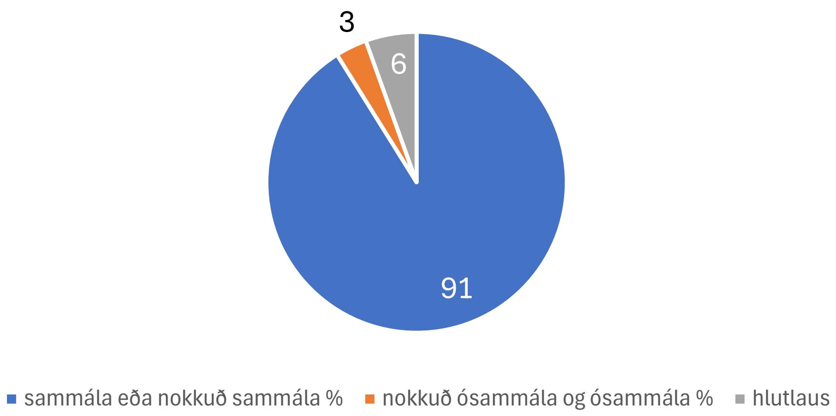

Ábyrgð á forvörnum gegn ofþyngd og offitu

Hversu sammála ertu eftirfarandi fullyrðingum?

Ábyrgðina á því að vinna gegn ofþyngd og offitu barna og unglinga undir 18 ára bera matvöruverslanir, t.d. með skipulagi verslana og því að vera ekki með tilboð á óhollum mat- og drykkjarvörum.

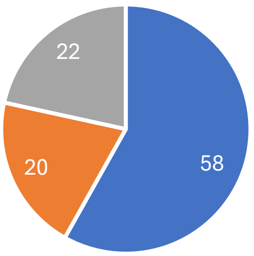

■ sammála eða nokkuð sammála % ■ nokkuð ósammála og ósammála % ■ hlutlaus

Ábyrgðina á því að vinna gegn ofþyngd og offitu barna og unglinga undir 18 ára ber matvælaiðnaðurinn, t.d. með þróun hollari matvöru og minni skammtastærðum.

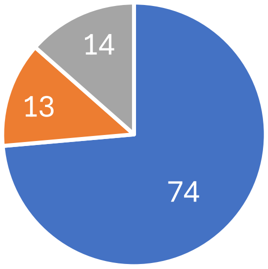

■ sammála eða nokkuð sammála % ■ nokkuð ósammála og ósammála % ■ hlutlaus

Ábyrgðina á því að vinna gegn ofþyngd og offitu barna og unglinga undir 18 ára ber Alþingi, t.d. með skattlagningu þannig að verð á óhollum mat- og drykkjarvörum hækki eða verð á grænmeti og ávöxtum lækki eða með því að settar séu reglur um markaðssetning

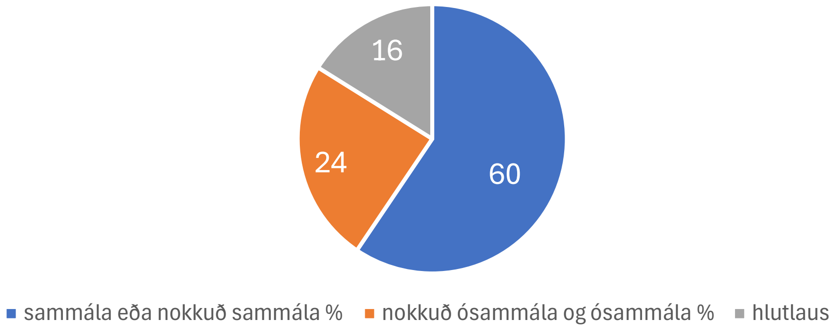

Ábyrgðina á því að vinna gegn ofþyngd og offitu barna og unglinga undir 18 ára ber fjölskyldan.

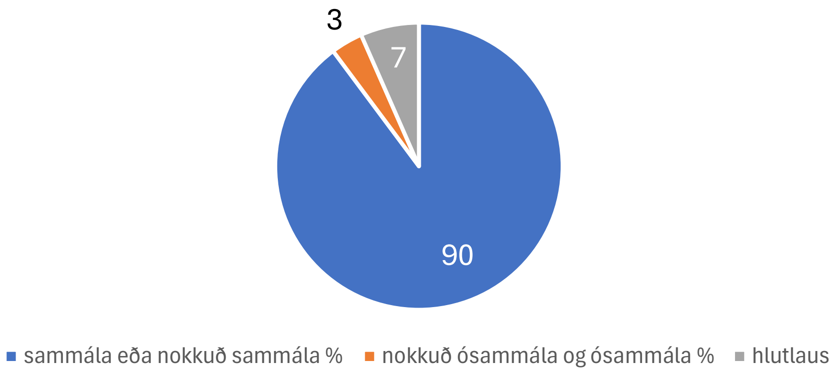

Ábyrgðina á því að vinna gegn ofþyngd og offitu barna og unglinga undir 18 ára ber barnið/unglingurinn.